

Z-C A BURMISTRZA MIASTA RUMI

tel. (58) 679 65 00 burmistrz.pw@um.rumia.pl

WSS.0641.2.2.2024

Rumia, dnia 16 kwietnia 2024 r.

*17.04.2024
- przedai do codrypl
Kr.*

Pan
Krzysztof Woźniak
Przewodniczący
Rady Miejskiej Rumi

W załączeniu przekazuję sprawozdanie z Realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Rumi za 2023 rok celem wniesienia na sesję Rady Miasta.

Z poważaniem,

*21.08.2024
- przedai według
- ker. Spofema
Kr.*

ZASTĘPCA BURMISTRZA

mgr Piotr Wittbrodt

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ
W ROKU 2023 Z GMINNEGO PROGRAMU
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MIEJSKIEJ RUMIA
NA LATA 2021-2023

Spis treści

WPROWADZENIE	3
1. ŚRODKI FINANSOWE.....	3
1.1. FINANSOWANIE ZATRUDNIENIA ASYSTENTÓW	4
1.2. WSPÓŁFINANSOWANIE POBYTU DZIECI W PIECZY.....	4
2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN.....	6
3. WSPIERANIE RODZINY.....	12
3.1. ASYSTENTURA RODZINY.....	14
3.2. KONSULTACJE I PORADNICTWO RODZINNE	14
3.3. PORADNICTWO PEDAGOGICZNE.....	14
3.4. WSPARCIE PSYCHOLOGICZNE.....	15
3.5. GRUPA WSPARCIA.....	15
3.6. SZKOŁA DLA RODZICÓW	16
3.7. PRACA SOCJALNA	16
3.8. POMOC W OPIECE I WYCHOWANIU.....	20
3.9. CENTRUM WSPARCIA RODZINY RPO 6.2.2.....	21
4. WSPARCIE FINANSOWE.....	22
5. POTRZEBY W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ DOT. WSPIERANIA RODZINY.....	25

WPROWADZENIE

Wspieranie rodziny to zadanie obowiązkowe gminy. Realizacja zadań spoczywa przede wszystkim na ośrodku pomocy społecznej we współpracy z jednostkami oświaty, kultury, sportu, organizacjami pozarządowymi, fundacjami, kościołem itd.

Wsparcie rodziny realizowane jest również poprzez działania zawarte w innych programach np. w programie przeciwdziałania przemocy domowej.

Główne działania ukierunkowane były na:

1. Wspieraniu rodziny w obszarze opiekuńczo – wychowawczym poprzez zapewnienie usług asystenta rodziny
2. Wspieraniu rodziny w obszarze opiekuńczo – wychowawczym poprzez zapewnienie dostępności usług wsparcia dziennego w:
 - Placówce wsparcia dziennego typu socjoterapeutycznego
 - Placówce wsparcia dziennego Zagórzanka
 - Punkcie wsparcia dziennego Klub Zagórzak
 - Klubie Malucha w ramach projektu RAZEM
3. Wspieraniu rodziny poprzez usługi poradnictwa specjalistycznego i zapewnienie dostępu do:
 - psychologów,
 - pedagoga,
 - psychotraumatologa,
 - terapeutę uzależnień,
 - prawnika,
4. Wspieraniu rodziny poprzez dostępność do kursu „Szkoła dla Rodziców”,
5. Wspieraniu rodziny poprzez grupę wsparcia dla rodzin „Dobry Dialog”,
6. Wspieranie rodziny poprzez usługi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
7. Wspieranie rodziny poprzez poszerzanie oferty usług w Punkcie Konsultacyjnym ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.
8. Wspieranie rodziny poprzez realizację Procedury Niebieskie Karty.
9. Pomoc finansową i niefinansową (zasiłki na żywność, posiłki w szkole i w domu, itp.)

1. ŚRODKI FINANSOWE

Plan finansowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rumi na realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2023 roku wynosił ogółem 1 861 751¹. W stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 455 922 zł., co stanowi wzrost o 32,43%.

¹ ↑ oznacza wzrost w porównaniu do roku poprzedniego

² ↓ oznacza spadek w porównaniu do roku poprzedniego

Tabela nr 1**Plan finansowy oraz wydatki według źródeł finansowania**

Lp.	Źródło Finansowania	Plan w zł	Wykonanie w zł
1.	Budżet Państwa	68 547 ↑	59 748
2.	Środki samorządowe	1 695 557 ↑	1 654 547
3.	Środki z Europejskiego Funduszu Społecznego	97 647 ↓	97 058
	Ogółem	1 861 751	1 811 353

Środki z budżetu państwa w roku 2023 zostały przeznaczone na dofinansowanie m.in. jednorazowego dodatku do wynagrodzenia w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2023” w kwocie **48 329,49 zł. ↑**

Środki z budżetu gminy zostały przeznaczone na:

1. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej w kwocie **1 415 798,26 zł ↑**
2. Jednorazowy dodatek do wynagrodzenia dla 5 asystentów rodziny w wys. 48 329,49 zł w 100 % wraz z pochodnymi został pokryty ze środków budżetu państwa.

1.1. Finansowanie zatrudnienia asystentów rodziny

W ramach wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze swoją pracę wykonywało 5 asystentów rodziny na 4,67 etatu. Etat jednego z asystentów rodziny w związku z realizacją zadań projektowych na Zagórzu został podzielony i umieszczony w Zespole do spraw projektów zintegrowanych w wymiarze 0,33 etatu. W związku z realizacją projektu pn. „Rozwój usług wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Rumia” zatrudniono dwóch asystentów.

1.2. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy współfinansowanie pobytu dziecka w takich formach pieczy zastępczej jak: rodzina zastępcza, rodzinny domu dziecka, placówka opiekuńczo - wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo - terapeutyczna lub interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka umieszczanego po raz pierwszy ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2023 roku finansowano pobyt łącznie **135 ↑ dzieci** z terenu Gminy Miejskiej Rumia przebywających w pieczy zastępczej, w tym:

- w rodzinach zastępczych **101 ↑** dzieci,

- w placówkach opiekuńczo-wychowawczych **34 ↑** dzieci,
- Procentowy podział odpłatności przedstawiał się następująco:
- 10% - **32 dzieci**
 - 30% - **15 dzieci**
 - 50% - **88 dzieci**

W roku 2023 poniesione koszty umieszczenia w pieczy zastępczej wyniosły **1 415 798,26 zł. ↑**
 W porównaniu do roku 2022 zanotowano ok. 21,36% wzrost wydatków w tej formie pomocy.

Wzrost kosztów pieczy zastępczej spowodowany jest:

- 1) ustawowym obowiązkiem ponoszenia przez gminę kosztów pieczy zastępczej w kolejnych latach w wyższych procentach i tak:
 - a. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - b. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - c. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) postawą i trybem życia rodziców biologicznych, którzy w niewielkim procencie podejmują działania mogące doprowadzić do powrotu dzieci pod ich opiekę;
- 3) znikomą liczbą rodzin biologicznych ponoszących koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej – najczęściej ze względu na niskie dochody bądź ich brak rodzina jest zwalniana z opłat;
- 4) wzrostem kosztu utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinach zastępczych;
- 5) współfinansowaniem kosztów objęcia rodziny zastępczej wsparciem w formie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Wzrost odpłatności za dzieci w pieczy najbardziej obrazowo pokazuje wykres.

Wykres nr 1

Wzrost odpłatności za dzieci w pieczy na przestrzenie 2015 - 2023

Jak wynika z danych koszt pobytu dziecka w pieczy zastępczej wzrósł w stosunku do roku 2022 o kwotę **249 231 zł tj. 21,36 %↑**.

Wnioski:

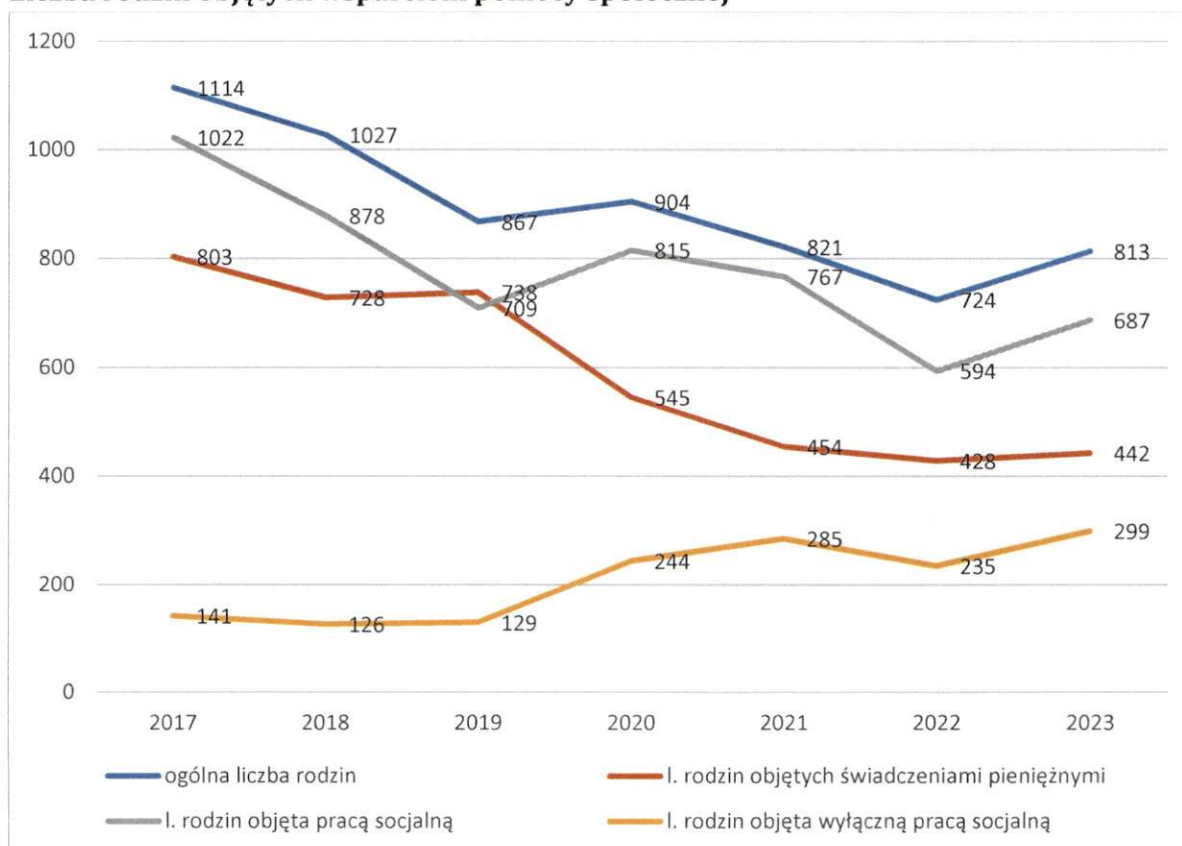
- wzrost wydatków ponoszonych za pobyt dzieci i młodzieży w pieczy w związku z kolejnymi progami procentowymi.
- wzrost kosztów utrzymania dzieci w pieczy (w rodzinach zastępczych i placówkach) tj. koszt utrzymania domu, mieszkania, koszty mediów, koszty zatrudnienia kadry, koszty związane z utrzymaniem samego dziecka, itp.),
- wzrost cen towarów i usług,
- brak współpracy rodziców biologicznych w kwestii powrotu dzieci z pieczy,
- długi okres pobytu w pieczy (osoba może przebywać w pieczy jeśli się uczy do 25 roku życia), średni czas pobytu w pieczy 15 lat.
- wzrost cen towarów i usług w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie
- współfinansowaniem kosztów objęcia rodziny zastępczej wsparciem w formie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

2. Diagnoza sytuacji rodzin

Z danych uzyskanych z Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Rumi wynika, że na dzień 31 grudnia 2023 roku, na obszarze miasta było zameldowanych na pobyt stały 46 536, czasowy 804 i łącznie **47 340,00** mieszkańców. Wsparciem wynikającym z ustawy o pomocy społecznej, objęto w 2023 roku **813** rodzin, składających się z 1 579 osób, co stanowi 3,33 % ogółu mieszkańców miasta.

Wykres nr 2

Liczba rodzin objętych wsparciem pomocy społecznej

Wnioski:

- wzrost liczby rodzin objętych pomocą społeczną w stosunku do roku poprzedniego o 25 rodzin - 5,11 %
- wzrost o 22 rodzin korzystające z pomocy finansowej - wzrost o 5,23 %
- wzrost liczby rodzin objętych pracą socjalną o 93 - 15,65 %
- wzrost liczby rodzin objętych wyłączną pracą socjalną o 64 - 27,23 %

Tabela nr 2

Struktura rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
rodziny ogółem	813	1579
o liczbie osób w rodzinie 1	489	489
2	121	242
3	82	246
4	62	248
5	26	130
6 i więcej	33	224
rodziny z dziećmi ogółem	218	843
o liczbie dzieci 1	90	246
2	69	259
3	31	150
4	14	83
5	9	61
6	4	33
7 i więcej	1	11
rodziny niepełne ogółem	70	261
o liczbie dzieci 1	21	46
2	25	80
3	12	56
4 i więcej	12	79
rodziny emerytów i rencistów ogółem	83	114
o liczbie osób 1	62	62
2	15	30
3	3	9
4 i więcej	3	13

Tabela nr 3

Powody przyznania pomocy w latach 2021 - 2023

Powód przyznania pomocy	l. rodzin	l. rodzin	l. rodzin	l. osób	l. osób	l. osób	
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	
Ubóstwo	398	352	351	626	551	540	
Sieroctwo	0	0	1	0	0	3	
Bezdomność	64	59	58	71	65	60	
Potrzeba ochrony macierzyństwa	60	49	57	269	223	272	
Bezrobocie	80	93	87	160	123	192	
Niepełnosprawność	358	336	340	522	478	495	
Długotrwała lub ciężka choroba	230	258	288	303	326	401	
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	44	56	82	175	233	338	
W tym:	Rodziny niepełne	31	41	57	106	149	203
	Rodziny wielodzietne	13	16	30	77	95	179
Przemoc w rodzinie	10	5	7	31	21	18	
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	
Alkoholizm	111	97	95	140	143	119	
Narkomania	8	11	15	12	17	19	
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	16	11	5	25	11	5	
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	1	0	0	1	
Zdarzenie losowe	11	4	6	29	12	22	
Sytuacja kryzysowa	2	12	26	5	25	50	

Kłeska żywiolowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---

W 2023 roku środowiska ubogie stanowiły 43,18% ogółu korzystających (351 środowisk), a środowiska dotknięte problemem niepełnosprawności 41,82% (340 środowisk). W tych grupach ilość korzystających ze wsparcia pozostaje na podobnym poziomie co w roku 2022. Kolejne miejsce zajmuje długotrwała lub ciężka choroba 34,68% (282 środowiska), alkoholizm 11,65 % (95 środowisk), bezrobocie 10,70% (87 środowisk), bezdomność 7,13% (58 środowisk), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 10,08% (56 środowisk) i potrzeba ochrony macierzyństwa 7,01% (57 środowisk), Przedstawione dane wskazują, że od roku 2018 systematycznie spada liczba rodzin dotkniętych problemem ubóstwa z 497 rodzin w 2019 roku do 351 rodzin w 2023 roku.

W roku 2023 odnotowano w stosunku do roku 2022 wzrost ogólnej liczby korzystających ze wsparcia o 89 środowisk.

Wśród powodów udzielenia pomocy widoczny jest znaczny wzrost (o 26 środowisk) w stosunku do 2022 roku, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego i o 30 długotrwałej i ciężkiej choroby.

Od wielu lat ubóstwo i niepełnosprawność, stanowią główne powody udzielania pomocy.

Jak wynika z analizy danych z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych skorzystały w 2023 roku 82↑ rodziny, w tym 57↑ rodzin niepełnych oraz 30↑ rodzin wielodzietnych.

Rodziny mające w swojej strukturze dzieci stanowiły tu 26 %. W tej grupie najliczniejsze były rodziny z jednym lub dwojgiem dzieci. Rodzin wielodzietnych tj. o liczbie dzieci 3 i więcej było w 2023 roku 59. W porównaniu do roku 2022 liczba rodzin wielodzietnych spadła o 6. W strukturze rodzin dzietnych aż 70 z nich miało niepełną strukturę (32%).

Wraz ze wzrostem dochodów np. 500 + rodziny nie chcą współpracować z pracownikiem socjalnym, który wchodzi do ich domu rodzinnego i stawia wymagania. Polepszenie sytuacji materialnej rodziny nie rozwiązuje automatycznie problemów bezradności opiekuńczo – wychowawczej i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W niektórych przypadkach wręcz odwrotnie, nasila problem zwłaszcza alkoholizmu, przemocy, braku opieki i bezpieczeństwa osób zależnych.

Podczas rozpoczętej 24.02.2022 r. wojny na Ukrainie asystenci rodziny objęli nadzorem **24 opiekunów** tymczasowych sprawujących opiekę nad małoletnimi przebywającymi w Polsce bez opiekuna prawnego. Średni czas pracy asystenta z rodziną wyniósł **23 miesiące**.

W 4 rodzinach była prowadzona **procedura Niebieskiej Karty**.

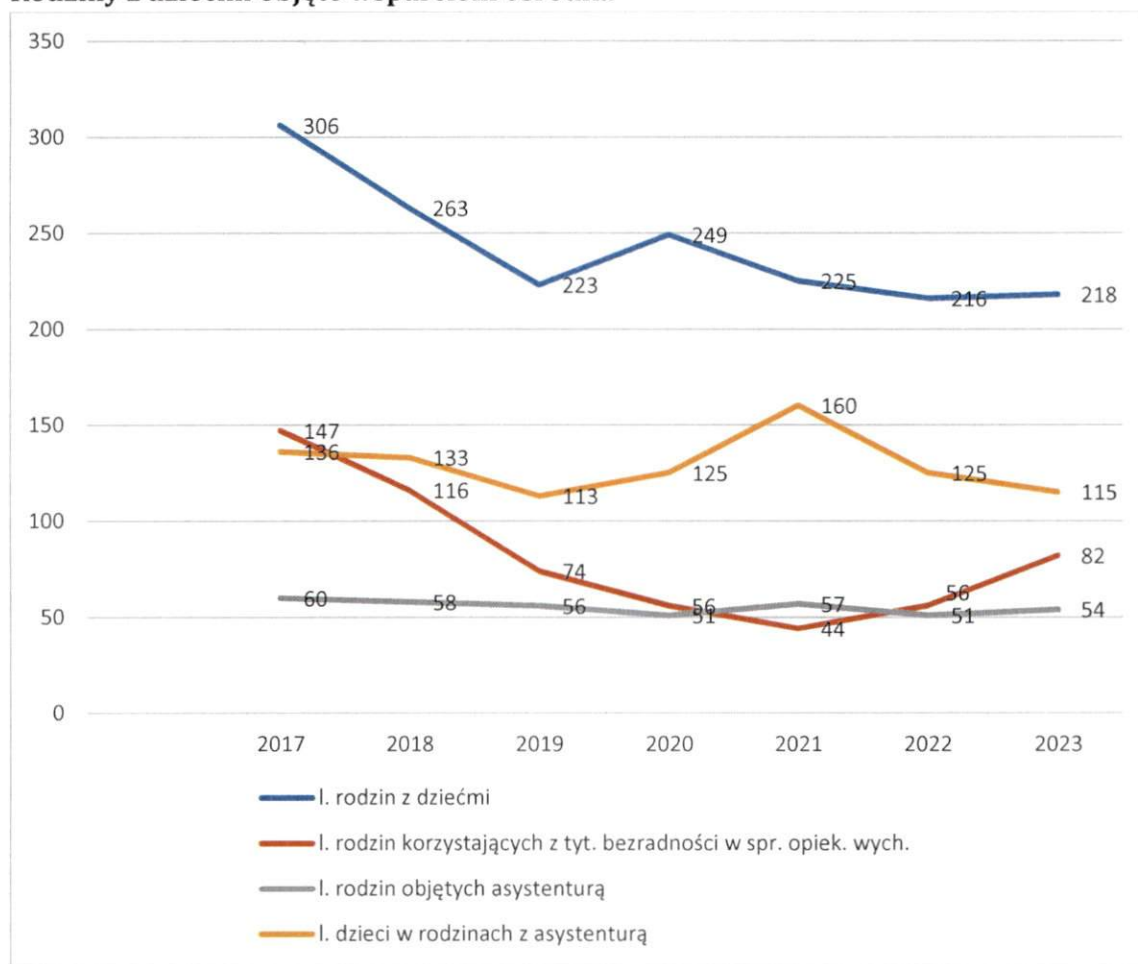
W 2023 roku wsparciem asystenta rodzin było objętych 54 rodzin, z czego 10 rodzin zostało zobowiązane do współpracy przez Sąd Rodzinny, a 44 rodzin zdiagnozowanych przez pracowników socjalnych tu OPS. W tych rodzinach wychowywało się 115 dzieci z czego 10 dzieci uczęszczało na zajęcia w świetlicy socjoterapeutycznej utworzonej w ramach projektu pn. „Rozwój usług wsparcia rodziny w Gminie Miejskiej Rumia”.

W 2023 roku zakończono współpracę z 16 rodzinami. Wycofano asystenta ze względu na brak współpracy z **14 rodziny**. W **2 rodzinach** osiągnięto zamierzone cele w związku z czym również zakończono współpracę – rodziny te pozostają w 12 miesięcznym monitoringu.

W przypadku **17 rodzin** praca asystentów z rodziną biologiczną miała na celu powrót dzieci z pieczy zastępczej.

Wykres nr 3

Rodziny z dziećmi objęte wsparciem ośrodka

W 2023 roku postanowieniem Sądu Rodzinnego w **16 rodzinach** zamieszkałych na terenie Miasta Rumia zastosowano ograniczenie władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie **32 dzieci** w pieczy zastępczej. W **2 rodzinach** była prowadzona procedura Niebieskie Karty. Współpracę z asystentem rodziny podjęły **6 rodzin** z czego w 3 zakończono współpracę ze względu na brak efektów (2 rodziny), zmianę miejsca zamieszkania (1 rodzina). W pozostałych 10 rodzinach nie była możliwa współpraca z asystentem ze względu na skomplikowaną sytuację zdrowotną, zmianę miejsca zamieszkania, pobyt w zakładzie karnym bądź odmowę.

Główne dysfunkcje tych rodzin:

- Obniżone bądź brak kompetencji opiekuńczo – wychowawczych
- Niepełnosprawność rodziców, a także dzieci.
- Bezradność
- Choroba alkoholowa
- Bezrobocie
- Ubóstwo

Wykres nr 4

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

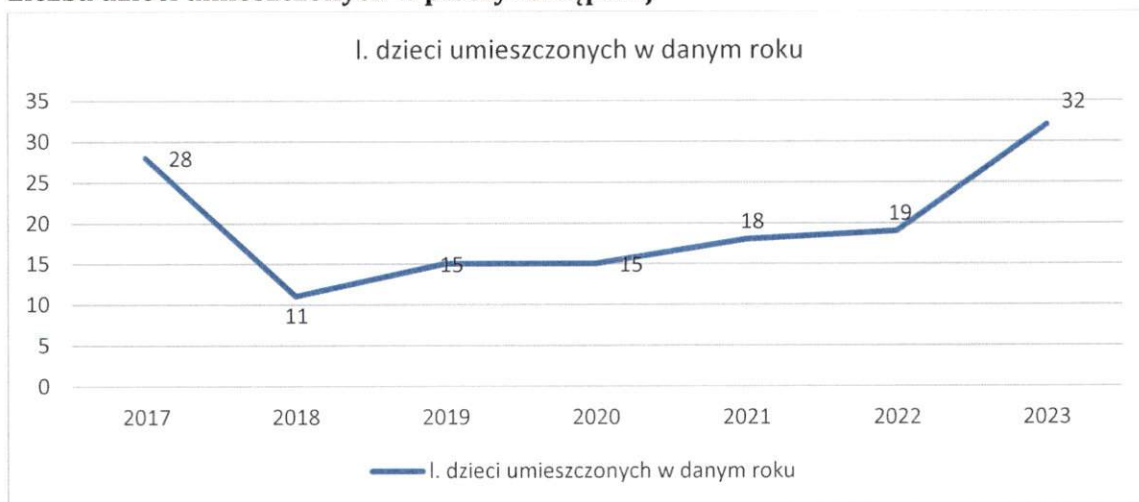

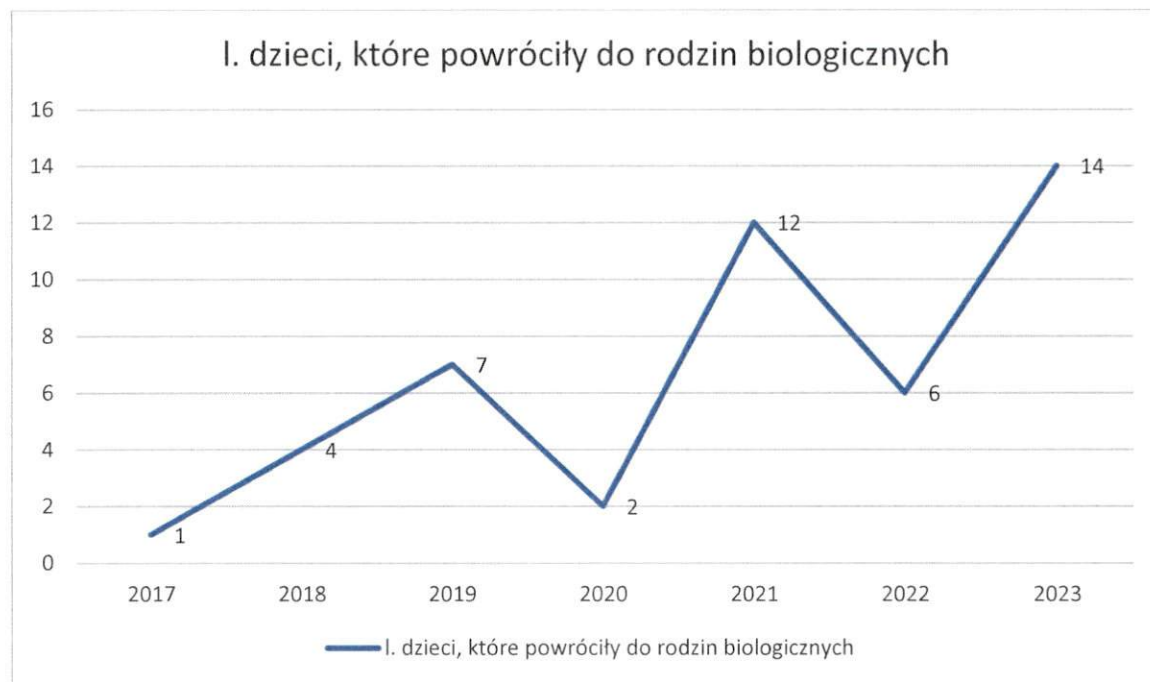
Tabela nr 4

Powody umieszczenia w pieczy na podstawie postanowienia Sądu

Powód	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Alkohol i Narkotyki.	13	4	2	5	4	4	5
Niewydolność wychowawcza; zaniedbania	8	4	2	4	2	5	18
Porzucenie.	0	0	0	0	0	4	0
Przemoc względem dzieci	2	0	0	3	2	0	5
Śmierć rodzica	0	0	1	0	0	1	0
Dziecko urodzone w pieczy zastępczej	0	0	0	1	0	0	0
Rodzic sam się zrzekł władzy rodzicielskiej.	3	0	0	0	0	0	0
Z wniosku kuratora	2	0	10	0	5	5	2
Rodzic w więzieniu	0	1	0	1	5	0	2
Podejrzenie choroby psychicznej u rodziców, ograniczenie wolności dzieci poprzez przetrzymywanie dzieci w domu.	0	2	0	1	0	0	0
Razem	28	11	15	15	18	19	32

Wykres nr 5

Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych

Powrót dzieci do rodziny biologicznej uzależniony jest od wielu czynników. Największa praca do wykonania spoczywa na rodzicach.

Dziecko może powrócić do rodziny, jeśli:

- ustały przesłanki uzasadniające umieszczenie w pieczy,
- rodzice dają gwarancję bezpiecznego i prawidłowego rozwoju dziecka,
- zapewniają stabilne środowisko wychowawcze,
- chronią dziecko przed krzywdą,
- prawidłowo wypełniają swoje role,
- rodzice ustabilizowali swoją sytuację rodzinną, zawodową, ekonomiczną, zdrowotną,
- dziecko uzyskało pełnoletność i ustaje piecza zastępcza.

W **2023 roku 14 dzieci** opuściło pieczę zastępczą z czego **1 dziecko** powróciło do rodziny biologicznej objętej wsparciem asystenta rodziny a **13 dzieci** ze względu na uzyskanie pełnoletności bądź usamodzielnienie.

3. Wspieranie rodziny

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek, o którym mowa, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełnienia tych funkcji.

Wspieranie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Program wspierania rodziny skierowany jest przede wszystkim do rodzin wychowujących dzieci, a jednocześnie niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rodzinie takiej zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania tj. asystentów rodziny, placówek wsparcia dziennego, oraz innych podmiotów lub instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny oraz rodzin wspierających.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Praca z rodziną w szczególności ukierunkowana jest na wspieranie więzi uczuciowych w rodzinie, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, neutralizowanie czynników negatywnie działających na dziecko. Praca z rodziną powinna być możliwie wcześnie podejmowana i prowadzona przez profesjonalnie przygotowaną kadre.

Praca z rodziną realizowana jest poprzez:

- wsparcie asystentów rodziny,
- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- terapię i mediacje,
- usługi dla rodzin z dziećmi,
- pomoc prawną, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- organizowania spotkań dla rodzin, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Praca z rodziną

3.1. Praca z rodziną - asystentura rodziny

W przypadku, gdy z analizy sytuacji rodziny wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta, taki wniosek powinien zostać złożony przez pracownika socjalnego do kierownika ośrodka. Rola asystenta została określona w art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 203 roku wsparciem asystenta rodziny objęto **54 rodzin**, w których wychowywało się **115 dzieci**.

Główne dysfunkcje w tych rodzinach to:

- obniżone kompetencje opiekuńczo - wychowawcze,
- bezradność „życiowa”,
- bierna postawa życiowa,
- dziedziczenie patologicznego stylu życia,
- niepełnosprawność,
- choroba alkoholowa,
- ubóstwo,
- bezrobocie trwałe.

Wnioski:

- w okresie sprawozdawczym do pieczy trafiło 32 dzieci,
- 14 dzieci powróciła do rodzin biologicznych,
- wcześniejsze wprowadzenie usług wspierania rodziny (na etapie pojawiania się trudności opiekuńczo - wychowawczych) a nie dopiero w sytuacji kryzysowej i zagrożenia odbiorem dzieci daje znacznie większe szanse na pokonanie trudności,
- zwiększenie dostępności usługi asystenta, pedagoga, psychologa, opiekuna, skutkuje skróceniem okresu korzystania rodziny z systemu wsparcia, szybciej usamodzielnia rodzinę,
- szybsza i skuteczniejsza interwencja zmniejsza koszty.

3.2. Praca z rodziną - konsultacje i poradnictwo rodzinne

Tutejszy Ośrodek realizował zadania ustawowe w formie organizacji poradnictwa rodzinnego.

3.3. Praca z rodziną - poradnictwo pedagogiczne

Z poradnictwa pedagogicznego skorzystało 101 osób, odbyły się 324 konsultacje pedagogiczne, w tym wsparcie udzielane w miejscu zamieszkania.

Wsparcie pedagogiczne dotyczyło zazwyczaj:

- zakresów opiekuńczo - wychowawczych,
- tematów trudności szkolno- edukacyjnych
- prowadzenia terapii pedagogicznej
- rozwiązywania problemów z zaburzonymi relacjami w rodzinie,
- pogłębianie relacji i wzmacnianie relacji rodzinnych
- wzmacniania poczucia wartości i sprawczości dzieci i rodziców,
- pomoc w przezwyciężaniu kryzysów życiowych

W konsultacjach uczestniczą zazwyczaj wspólnie rodzic z dzieckiem, czasem całe rodziny. Spotkania te trwają zazwyczaj od godziny do dwóch i pół.

3.4. Praca z rodziną – wsparcie psychologiczne

Odbiorcami poradnictwa psychologicznego były osoby zamieszkałe na terenie gminy Rumia, głównie klienci MOPS. Osoby te poszukiwały pomocy w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi, takimi jak:

- Wsparcie osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej
- Wsparcie w procesach opiekuńczo – wychowawczych
- Rozwiązywanie problemów w zakresie zaburzonych relacji w rodzinie
- Pomoc w przezwyciężaniu kryzysów życiowych
- Wsparcie w procesie żałoby
- Wsparcie w procesie leczenia przewlekłych chorób somatycznych
- Inne zjawiska zakłócające zdrowe funkcjonowanie osób objętych pomocą

Konsultacje psychologiczne miały charakter spotkań konsultacyjno-poradniczych, diagnostycznych, psychoedukacyjnych. W 2023 roku liczba osób, które skorzystały z tego rodzaju poradnictwa wyniosła 42 osoby, odbyło się 200 konsultacji psychologicznych (w formie spotkań osobistych bądź telefonicznych).

Zakładany czas prowadzonego jednego spotkania wynosi ok. 60 minut. Z uwagi na złożoność problemów klientów, bądź sesje rodzinne (ilość osób) czas ten ulega wydłużeniu, więc ilość konsultacji nie przekłada się bezpośrednio na ilość godzin.

Grupa wsparcia dla rodziców „Dobry Dialog”:

W 2023r. realizowano 14 spotkań o charakterze grupy wsparcia dla rodziców „Dobry Dialog”. Zajęcia były prowadzone w formie spotkań grupowych. Udział w grupie wsparcia polegał na przekazywaniu wiedzy dotyczącej prawidłowych metod wychowawczych, dzieleniu się własnymi doświadczeniami i użytecznymi informacjami oraz udzielaniu sobie wzajemnego wsparcia emocjonalnego. Aktywne uczestnictwo w grupie pomagało w pracy nad sobą, w osobistym rozwoju, a także w radzeniu sobie z trudnościami wychowawczymi. Umiejętne zastosowanie nowych umiejętności sprzyjało wzmocnieniu więzi w rodzinie a tym samym przeciwdziało tendencjom sięgania do destrukcyjnych metod radzenia sobie z problemami. W ramach jednego bloku spotkań zorganizowano zajęcia integracyjne z dziećmi wzmocniające bliskie relacje (tworzenie albumów rodzinnych, kalendarzy adwentowych z zadaniami pogłębiającymi więzi). W spotkaniach grupy wsparcia wzięło udział 9 osób oraz dodatkowych 10 osób na spotkaniach rodzinnych.

3.5. Praca z rodziną - grupa wsparcia

W 2023 r. działała grupa wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy w rodzinie „MOCdajnia”. Celem funkcjonowania grupy było wzajemne wsparcie jej uczestniczek w przezwyciężaniu życiowych trudności, przejmowaniu kontroli nad własnym życiem oraz budowaniu poczucia własnej wartości, wyjątkowości oraz poczucia siły. Regularne spotkania mają pozwolić na przełamanie społecznej izolacji, poczucia osamotnienia i wstydu u osób doświadczających przemocy. Odbyło się 12 spotkań, w których wzięło udział 5 kobiet.

3.6. Praca z rodziną – szkoła dla rodziców

W 2023 r. zrealizowano dwa pełne cykle grupy warsztatowej „Szkoły dla rodziców”. Zakończono także jeden cykl warsztatów „Szkoła dla rodziców” rozpoczęty w roku ubiegłym. Odbyło się 26 spotkań po 3-4 godziny. Głównym celem spotkań było poszerzenie umiejętności

rodziców i ich wiedzy na temat skutecznych metod wychowawczych, przyczyniających się do polepszenia relacji rodzic – dziecko, a tym samym zmniejszenia niepożądanych zachowań ich dzieci. W spotkaniach wzięło udział 32 osoby.

3.7. Praca z rodziną – praca socjalna

Praca socjalna świadczona była na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, jak również na rzecz zapobiegania pogorszeniu się ich sytuacji życiowej. Celem pracy socjalnej było umożliwienie, wspieranie lub wywołanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przewyższania trudnych sytuacji życiowych w jakich się znajdują.

W większości sytuacji celem pracy socjalnej jest wywołanie zmiany - pracownicy socjalni wspierają osoby lub rodziny w procesie wprowadzania zmian w ich życiu lub ułatwiają dostęp do usług, które te zmiany mają umożliwić. W praktyce jednak, dość często pomimo podejmowanych wysiłków, wiele osób i rodzin przejawia niechęć, bierność, a ich sytuacja i sposób funkcjonowania, mimo różnorodności podejmowanych działań, zaproponowanych usług, form wsparcia, nie ulega zmianie.

Dlatego rodzaj i zakres działań uzależniony jest m.in. od cech indywidualnych osób lub rodzin. W zależności od sytuacji, rola pracownika w realizacji działań może być różna:

- w przypadku osób samodzielnych, posiadających zasoby i możliwości, działania pracownika ograniczają się w zasadzie do wskazywania uprawnień, z jakich może ona skorzystać, możliwości i szans rozwiązania problemu – w planie działania określone zostają w głównej mierze zadania dla osoby lub rodziny i praca socjalna jest krótkotrwała,
- w przypadku osób nieposiadających zasobów i możliwości, które nie mogą lub mogą w bardzo ograniczonym zakresie podejmować działania w celu zmiany swojej sytuacji, np. osoby przewlekłe chore, głównym realizatorem działań określonych w planie będzie pracownik socjalny, lub inne osoby mogące wspierać osobę;
- w przypadku rodzin mających trudności w wykorzystaniu posiadanych zasobów, o niskich umiejętnościach rozwiązywania problemów, działania powinny być długotrwałe, rozpisane w czasie i dotyczyć zarówno osoby lub rodziny, jak i pracownika socjalnego, a w szczególnie uzasadnionych okolicznościach także asystenta rodziny.

Liczba rodzin, które skorzystały w 2023 roku z pracy socjalnej wyniosła 687 tj. 1318 osób. Wyłącznie z pracy socjalnej skorzystało 299 rodzin tj. 632 osób ↑ (wzrost w stosunku 2022 r.).

3.7.1. Praca socjalna jako interwencja

W przypadku pozyskania i zweryfikowania informacji o zagrożeniu bezpieczeństwa lub podstawowych praw osoby lub rodziny pracownik socjalny udziela natychmiastowej pomocy udając się w środowisko zamieszkania. Celem interwencji jest powstrzymanie lub ograniczenie istniejącego zagrożenia. **W 2023 roku pracownicy interweniowali w środowiskach 46 razy ↓ (zaniedbania wobec osób starszych, zaniedbania rodziców wobec dzieci, konflikty rodzinne z podejrzeniem stosowania przemocy, sytuacje związane z nadużywaniem alkoholu lub innych substancji zmieniających świadomość itp.).** Wszystkie interwencje, realizowane były przez pracowników Ośrodka niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszenia. Niejednokrotnie taka interwencja wymagała skutecznej współpracy co najmniej kilku przedstawicieli różnych grup zawodowych, np. pracowników socjalnych, psychologów, lekarza,

straży miejskiej czy policjantów. Nastąpił spadek liczby interwencji w stosunku do roku poprzedniego o 39 % ↓.

3.7.2. Praca socjalna jako kierowanie osób uzależnionych do zespołu konsultacyjnego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Osoby uzależnione od alkoholu niepodlegające leczeniu odwykowemu są kierowane przez pracowników socjalnych do Zespołu Konsultacyjnego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rumi na przymusowe leczenie odwykowe. **W roku 2023 pracownicy socjalni złożyli 6 wniosków** o zobowiązanie do leczenia uzależnienia od alkoholu co stanowi 100 % wzrost w stosunku do ubiegłego roku ↑.

3.7.3. Praca socjalna jako wsparcie rodzin poprzez kierowanie do usług opiekuna medycznego ds. osób niepełnosprawnych

Pomoc dedykowana osobom z niepełnosprawnością oraz wsparcie dla rodzin, które zajmują się chorymi członkami rodziny i potrzebują tzw. opieki wytchnieniowej. Pracownicy Ośrodka świadcząc pracę socjalną w środowiskach analizują bieżące potrzeby klientów i weryfikują konieczność wprowadzenia w środowisko opiekuna medycznego.

Do najważniejszych zadań opiekuna medycznego ds. osób niepełnosprawnych należy zaliczyć rozpoznawanie problemów opiekuńczych osoby chorej i niesamodzielnej, pomaganie tym osobom w zaspokajaniu potrzeb życiowych związanych z odżywianiem, higieną, estetyką, pomaganie w adaptacji do warunków życia, pomaganie w komunikowaniu się z rodziną oraz udzielanie wsparcia emocjonalnego zarówno choremu jak i jego rodzinie, aktywizowanie osoby niepełnosprawnej, oraz popularyzowanie zachowań prozdrowotnych.

W 2023 roku pracownicy zawnioskowali o przyznanie wsparcia opiekuna medycznego ds. osób niepełnosprawnych dla 6 osób ↓. Dodatkowo w 10 środowiskach pracownicy socjalni poprosili o wsparcie opiekuna medycznego oraz ocenę sytuacji.

3.7.4. Praca socjalna jako rozeznanie potrzeb na usługi asystenta

Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Głównym jego działaniem jest wspieranie informacyjne, emocjonalne, instrumentalne, czasem rzeczowe rodziny w różnych czynnościach dnia codziennego. Asystent rodziny zostaje przyznany na wniosek pracownika socjalnego, wniosek instytucji, lub na mocy postanowienia sądu. Asystent rodziny stale współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. W sytuacji gdy dojdzie do czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną, praca asystenta z rodziną jest kontynuowana. Wtedy zadaniem asystenta staje się praca z rodziną w miejscu zamieszkania przy współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej. **W 2023 roku pracownicy socjalni po przeprowadzeniu wywiadów środowiskowych i przedłożeniu ich do decyzji Dyrektora zainicjowali wsparcie w formie pomocy asystenta rodziny u 20 rodzin.**

3.7.5. Praca socjalna jako rozeznanie potrzeb do PROGRAMU OPERACYJNEGO POMOC ŻYWNOŚCIOWA NA LATA 2014-2020

W 2023 roku Gmina Miejska Rumia po raz kolejny aktywnie uczestniczyła w pozyskaniu żywności dla potrzebujących mieszkańców Rumi w ramach krajowego Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym.

Pomoc w ramach POPŻ kierowana jest do tych osób i rodzin, które m.in. z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych (posiłków) i dlatego też trafia do ograniczonej liczby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji życiowej (określonej przesłankami z art. 7 ustawy o pomocy społecznej oraz poziomem dochodów odniesionych do procentowej wartości odpowiedniego kryterium dochodowego określonego w tej ustawie - których dochód nie przekraczał:

- do kwietnia 2023 r. - 220% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej, tj.: 1707 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1320 zł dla osoby w rodzinie).
- od maja 2023 r. - 235% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej tj. – **1 823,60 zł** dla osoby samotnie gospodarującej i **1 410,60 zł** dla osoby w rodzinie.

Pomoc udzielana jest w postaci artykułów spożywczych lub posiłków, które są przekazywane osobom najbardziej potrzebującym bezpłatnie.

Pomocą żywnościową w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa w roku 2023, w Podprogramie 2021 PLUS zostało objętych 650 osób z terenu gminy Rumia. Na bieżąco kwalifikowano nowe osoby do wsparcia w tej formie w przypadku rezygnacji innych osób. **Łącznie do końca IV kwartału 2023 r. wydano 311 skierowań.**

Dla osób, które ze względów zdrowotnych nie miały możliwości samodzielnego odbioru paczek żywnościowych zorganizowano transport żywności do miejsca zamieszkania.

W 2023 r. pierwszy raz po pandemii odbyły się również warsztaty kulinarne przeprowadzone w ramach Działań Towarzyszących, jako jeden z elementów realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2021 PLUS.

Kwalifikowanie osób do pomocy w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa Podprogram 2021 PLUS rozpoczęto w lutym 2023. Zakwalifikowano **650** osób do pomocy w tej formie.

W październiku 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej potwierdził Związkowi Stowarzyszeń Banków Żywności w Trójmieście udział Gminy Miejskiej Rumia w Programie Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021 - 2029 (FEPŻ) Podprogram 2023 poprzez skierowanie do otrzymania pomocy żywnościowej dla **650 osób** potrzebujących na podstawie wystawienia skierowań zgodnie z wytycznymi.

Od listopada 2023 MOPS Rumia podjął działania i rozpoczął kwalifikacje do w/w Programu na rok 2024.

3.7.6. Praca socjalna skierowana do osób nieaktywnych społecznie i zawodowo. KIEROWANIE DO CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

W ramach aktywizacji osób wskazanych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym pracownicy kierowali osoby do Centrum Integracji Społecznej mieszczącego się w Rumi przy ul. Starowiejskiej 46. Centrum Integracji Społecznej pomaga mieszkańcom powrócić na rynek pracy. W Centrum można nabyć lub zmienić kwalifikacje zawodowe. **W roku 2023 do Centrum Integracji**

Społecznej pracownicy socjalni skierowali 41 osób ↓ . Każdorazowe skierowanie osoby wiązało się z przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego i wypełnieniem kwestionariusza skierowania przez pracownika socjalnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rumi. Dyrektor tut. Ośrodka kieruje osobę do uczestnictwa w CIS i obejmuje ubezpieczeniem zdrowotnym uczestnika, gdy osoba nie ma innego tytułu do ubezpieczenia. Skierowanie osoby do uczestnictwa w CIS nie jest jednoznaczne z ich zakwalifikowaniem do uczestnictwa. Decyzję w sprawie uczestnictwa w CIS podejmują pracownicy Centrum. Pracownicy socjalni pozostają w stałym kontakcie z pracownikami Centrum Integracji Społecznej celem monitorowania udziału w programie osób skierowanych.

3.7.7. Praca socjalna skierowana do osób nieaktywnych społecznie i zawodowo. Realizacja projektu zintegrowanego KIS Zagórze i CUS Zagórze

Projekt „Centrum Usług Społecznych Zagórze” oraz Klub Integracji Społecznej Zagórze realizowany jest przez Gminę Miejską Rumia / Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, oś priorytetowa 6 Integracja Działanie 6.2. Usługi społeczne Poddziałanie 6.2.1. Rozwój usług społecznych w ramach mechanizm ZIT.

Klub Integracji Społecznej świadczył dla mieszkańców Rumi następujące usługi:

1. reintegracja społeczna i zawodowa polegająca na:
 - prowadzeniu poradnictwa psychologicznego (konsultacje psychologiczne), prawnego i zawodowego (doradca zawodowy),
 - organizowaniu zadań o charakterze terapeutycznym (grupy wsparcia) i edukacyjnym (warsztaty kompetencji społecznych, warsztaty aktywizacji zawodowej)
 - prowadzeniu działalności samopomocowej w zakresie zwiększenia aktywności społecznej i korzystania z dostępnej infrastruktury (praca indywidualna z pracownikiem socjalnym, opracowanie i realizacja programów pomocowych),
2. integracja lokalnej społeczności (organizacja spotkań informacyjnych i edukacyjnych), w tym szerokie wsparcie dla społeczności ukraińskiej (cykliczne spotkania z przedstawicielami UM i MOPS, kurs nauki języka polskiego, konsultacje psychologiczne w języku ukraińskim),
3. usługi społeczne wspierające rodziny przeżywające kryzysy bądź wykazujące trudności opiekuńczo – wychowawcze (Cykl warsztatów „Szkoła dla Rodziców”, doradztwo psychologiczne),
4. współdziałanie z innymi podmiotami w zakresie realizacji działań wynikających z procesu reintegracji społecznej i zawodowej uczestników Klubu m.in. współpraca z rumskim Centrum Integracji Społecznej, udział w Targach Pracy organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie, spotkania konsultacyjne w ramach Tygodnia Przedsiębiorczości i Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Klub Integracji Społecznej stanowi zaplecze lokalowe do organizacji wszelkiego rodzaju spotkań szkoleniowych, edukacyjnych i okolicznościowych realizowanych w ramach działalności Miejskiego ośrodka Pomocy Społecznej. Odbývają się tu między innymi cykliczne sesje superwizji pracy socjalnej oraz psychologicznej, a także szkolenia i warsztaty dla pracowników. Ponadto we współpracy z Powiatem Wejherowskim w KIS Rumia od poniedziałku do piątku działa Punkt udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa

obywatelskiego, w którym mieszkańcy miasta uzyskują wsparcie w zakresie przysługujących im uprawnień i obowiązków w obowiązującym stanie prawnym.

Na działalność Klubu Integracji Społecznej w 2023 roku wydatkowano kwotę: 139 225,18 PLN.

3.8 Pomoc w opiece i wychowaniu

Pomoc w opiece i wychowaniu realizowana jest poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego.

Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.

Placówka może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej (koła zainteresowań, kluby i ogniska wychowawcze),
- specjalistycznej,
- pracy podwórkowej organizowanej przez wychowawców.

3.8.1 Od lipca 2023 rozpoczęła zajęcia Placówka Wsparcia Dziennego „Świetlica Zagórzanka” funkcjonuje przy Klubie Integracji Społecznej w Rumi jako trwałość projektu „Centrum Usług Społecznych” realizowanego przez Gminę Miejską Rumia w latach 2018 – 2023. Po zakończeniu w/w projektu finansowanie działań zapewniła decyzja Burmistrza Miasta Rumi o powołaniu Placówki Wsparcia Dziennego (uchwała Nr LII.701.2023 Rady Miejskiej Rumi z dnia 30.03.2023 r.) i włączeniu realizowanych przez nią działań do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023. Na prowadzenie PWD przyznano środki w wysokości 204 393,00 zł.

Celem powołania Placówki Wsparcia Dziennego „Świetlica Zagórzanka” jest wspieranie rodzin z terenu Gminy Miejskiej Rumia przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizację zajęć dla dzieci w wieku 5-18 lat. Dzieci spotykają się w świetlicy w podziale na dwie 10-osobowe grupy (z uwzględnieniem wieku dzieci). Zajęcia dla każdej z grup odbywają się dwa dni w tygodniu w godzinach od 15:00 do 18:00. W okresach wolnych od zajęć dydaktycznych w placówkach edukacyjnych (wakacje, ferie) w Świetlicy odbywają się zajęcia w godzinach przedpołudniowych, dostosowanych do potrzeb dzieci.

Inną formą wspierania, którą można objąć rodziny jest pomoc rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Niestety w roku 2023 nie pozyskano rodzin chętnych do pełnienia funkcji rodziny wspierającej, natomiast dzieci i młodzież korzystały na terenie miasta z dostępnych form opieki dziennej.

3.8.2 Pomoc w opiece i wychowaniu realizowana jest również w Klubie ZAGÓRZAK, w którym od 25 lat prowadzone są zajęcia integracyjno – sportowe dla dzieci i młodzieży.

3.8.3 Projekt RAZEM WSPIERAJĄCY rodziny pochodzące z Ukrainy, które pozostały w Rumi. Rodziny te, wymagają wsparcia w formie dalszej nauki języka polskiego, integracji społecznej oraz wsparcia w opiece i wychowaniu dzieci. W związku z tym, ośrodek realizuje wspólnie projekt RAZEM. W ramach projektu prowadzone są różne działania i aktywności, przede wszystkim KLUB MALUCHA. W klubie dzieci i młodzież ukraińska uczą się, odrabiają lekcje, integrują z dziećmi z rodzin polskich

3.9 Projekt ROZWÓJ USŁUG WSPARCIA RODZINY W GMINIE MIEJSKIEJ RUMIA.

Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020. Projekt realizowany w ramach Działania 06.02. Usługi Społeczne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 Poddziałanie 06.02.02. Rozwój usług społecznych.

W związku z powyższym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił do konkursu na realizację zadania. W roku 2020 podpisaliśmy umowę o dofinansowanie unijne z urzędem Marszałkowskim i **otrzymaliśmy na realizację zadania 2 827 690 zł.**

Wartość projektu wynosi 2 827 690,00 zł, w tym dofinansowanie na poziomie 95% kosztów kwalifikowanych tj. 2 686 305,50 zł. Wkład własny projektu stanowi 5% wartości i wynosi 141 384,50 zł. Projekt realizowany jest w Partnerstwie z Fundacją Dla Was. W 2021 roku rozliczyliśmy kwotę 528 602,14.

Grupę docelową projektu stanowią osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym przede wszystkim: dzieci i młodzież ich opiekunowie, którzy potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, kandydaci oraz rodziny wspierające, usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej z terenu Gminy Miejskiej Rumia.

Celem projektu jest zwiększenie liczby trwałych miejsc świadczenia usług społecznych poprzez utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej w Rumi, w której opieką zostanie objętych 43 dzieci z rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz poprzez utworzenie 4 miejsc usług w ramach Centrum Wsparcia Rodziny (dwoje asystentów rodziny oraz dwoje animatorów lokalnych), z których to usług skorzysta 200 osób.

W ramach zadania 1 pn. „Utworzenie i funkcjonowanie świetlicy socjoterapeutycznej”

W omawianym roku sprawozdawczym 2023 r. w placówce zatrudnionych było 3 wychowawców oraz kierownik świetlicy. Wychowawcy świetlicy zapewнили podopiecznym placówki pomoc w nauce, organizowanie dzieciom czasu wolnego oraz rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci, rozwój umiejętności interpersonalnych poprzez organizację zajęć dodatkowych. W 2023 r. kontynuowano również spotkania z psychologiem.

W okresie letnim zorganizowano dwa pikniki rodzinne, a w dniu 01.09.2023 odbył się festyn „Happy Ending Festival”. Ponadto zrealizowane były wyjścia integracyjne do kina oraz Gdańskiego Centrum Filmowego. W projekcie rozliczono jako wkład własny pracę wolontariuszy, pomagających na co dzień w funkcjonowaniu świetlicy socjoterapeutycznej.

W ramach zadania 2 pn. „Usługi w ramach Centrum Wsparcia Rodziny”

Zatrudniono dwóch asystentów rodziny w oparciu o umowę o pracę w systemie zadaniowym. Zatrudnieni asystenci rodziny otoczyli wsparciem 26 rodzin, w których wychowywało się 47 dzieci. Łącznie objęto wsparciem 85 osoby. Asystenci prowadzą pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Do zadań asystenta rodziny należy głównie:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną,
- udzielanie wsparcia dzieciom,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych z dziećmi, socjalnych oraz psychologicznych

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej,
- w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Ponadto, podopieczni Centrum Wsparcia Rodziny korzystali w 2023 r. z dodatkowego wsparcia w ramach warsztatów ekologicznych, malarskich, zajęć rozwijających umiejętności interpersonalne, zajęć terapeutycznych, zajęć z Fit Latino, zajęć „Kolorowa Ortografia”, zajęć fotograficznych, zajęć z programowania, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, terapeutycznych, jak również wsparcia psychologa.

Rodzice wzięli udział w spotkaniach tematycznych w ramach "Szkoła dla Rodziców i Wychowawców", jak również w warsztatach kreatywnych dotyczących organizacji czasu wolnego (m.in. w postaci kursu tańca i zajęć Tai-Chi).

Do prowadzenia zajęć zakupione zostały niezbędne materiały m.in. plastyczne i biurowe.

4. Wsparcie finansowe

Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej na bieżące potrzeby rodziny jest traktowane jako wsparcie w prowadzonej pracy socjalnej mającej na celu usamodzielnienie klienta. Świadczenia z pomocy społecznej udzielane były w szczególności w formie zasiłków stałych, okresowych oraz celowych.

Tabela nr 5

Udzielone świadczenia – zadania własne gminy wg decyzji administracyjnych w 2023 r.

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Kwota świadczeń w zł
Zasiłki stałe	271	1 664 126
Składka na ubezpieczenie zdrowotne (zasiłek stały)	244	131 964
Składka na ubezpieczenie zdrowotne (indywidualny program zatrudnienia socjalnego)	20	8 801
Zasiłki okresowe	194	209 101
Schronienie	47	374 984
Posiłek	182	208 204
w tym posiłek dla dzieci	124	60 532
Usługi opiekuńcze	31	157 413
w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0,00

Zasiłki celowe - zdarzenie losowe	2	8 240
Zasiłki celowe i w naturze	348	497 697,00
w tym zasiłki celowe specjalne	21	33 007,00

Zasiłki celowe przyznawano głównie na zakup posiłku lub żywności w ramach realizacji Rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” i specjalne zasiłki celowe w ramach Projektu „Klub integracji Społecznej - Zagórze”.

W 2023 roku, udzielono zasiłki celowe z tytułu zdarzenia losowego na kwotę 8 240,00 zł.

W 2023 odnotowano duży wzrost kosztów związanych z udzieleniem schronienia. Kwota jaką przeznaczono na ten cel w 2022 roku to 264 992,00 zł, a w 2023 roku wzrosła ona do 374 984 zł (wzrost o 109 992,00 zł). W roku sprawozdawczym OPS zlecił sprawienie 10 pogrzebów, którego wartość wraz z kosztami „cementarnymi” wyniosła 60 970,00 zł tj. średnio 60 97,00 za 1 pogrzeb.

Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu”.

W 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi pomocą jako realizator rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” objął 569 osób. Łączna kwota wydatkowana na ten cel wyniosła 542 926,00 zł. W ramach tej kwoty 217 308,00 zł to środki własne gminy, natomiast kwota 325 618,00 zł to dotacja celowa.

Poza przyznaniem pomocy w formie posiłku, rodziny otrzymywały pomoc w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Pomoc tę przyznano 302 rodzinom na kwotę 373 255,00 zł. Średni zasiłek celowy wyniósł 209,93 zł.

Tabela nr 6

Pomoc w formie zasiłku celowego na zakup żywności/posiłku w roku 2021 – 2023

Wyszczególnienie	Zasiłek celowy		
	2021	2022	2023
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	277	306	317
Liczba rodzin	276	302	315
Liczba osób w rodzinach	500	528	591
Liczba świadczeń	1 691	1 778	2 099
Kwota świadczeń	275 223	373 255,00	440 860
z tego: środki własne	110 569	149 150,00	177 474
Dotacja	164 654	224 105,00	263 386
Koszt jednego świadczenia	162,76	209,93	210,03

Tabela nr 7

Pomoc w formie posiłku (wg decyzji administracyjnych)

Wyszczególnienie	Ogółem	Dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej	Pozostałe osoby
Liczba osób korzystających z posiłku	163	58	66	50
pełnego obiadu	115	58	65	3
jednego dania gorącego	49	0	1	48
mleka, bułki/kanapki	0	0	0	0

Dożywianie dzieci i młodzieży prowadzone było głównie w placówkach oświatowych znajdujących się na terenie miasta Rumi oraz w nielicznych przypadkach spoza niego. Pokrywano także koszt posiłków dzieci, które otrzymały pomoc w tej formie na wniosek dyrektora szkoły bez konieczności wydania decyzji administracyjnej przez MOPS. Liczba dzieci, które otrzymały pomoc, w tej formie wyłącznie na wniosek dyrektora szkoły wyniosła 5. Na ten cel zaplanowano kwotę **1 183,00zł** (łącznie liczba zrealizowanych posiłków to **199**).

W ramach realizacji programu 34 osobom, przyznano posiłki z dowozem zamieszkania. Na dowóz posiłków wydatkowano 6 313,00 zł. Dowieziono 6 313,00 gorących posiłków

Dzieci i młodzież dożywiano w żłobkach, przedszkolach i szkołach:

- na terenie Rumi:
 - „Bajka” przedszkole nr 2, ul. Kościelna 8,
 - Przedszkole „Słoneczna Jedyńka, ul. Rodziewiczówny 4,
 - Przedszkole Niepubliczne „Janowiaczek” s.c., Pomorska 27
 - Przedszkole „Pod Topołą”, Leśna 4
 - Niepubliczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Elfik”, ul. Wybickiego 11
 - Niepubliczny Żłobek „Błękitna Chmurka”, ul. Śląska 10
 - Niepubliczne Przedszkole Sióstr Salezjanek im. Św. Rodziny, Ceynowy 24
 - Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Kościelna 6,
 - Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Świętojańska 11,
 - Szkoła Podstawowa nr 6, ul. Sienkiewicza 30,
 - Szkoła Podstawowa nr 7, ul. Batorego 29,
 - Szkoła Podstawowa nr 8, ul. Rodziewiczówny 10,
 - Szkoła Podstawowa nr 10, ul. Górnicza 19,
 - Zespół Szkół Ogólnokształcących, ul. Stoczniovców 6.
- poza terenem Rumi:
 - Powiatowy Zespół Kształcenia Specjalnego, ul. Jana III Sobieskiego 279, Wejherowo,
 - Szkoła Podstawowa Nr 6, ul. Gniewowska 33, Reda

Osoby dorosłe korzystały z posiłków, w następujących placówkach:

- w placówkach zapewniających schronienie osobom bezdomnym:

- Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego oddział Terenowy w Gdyni, ul. Zamenhofska 13a:
 - Filia - ul. H. Derdowskiego 32A Wiele,
 - Filia - ul. Jana z Kolna 32, 81-357 Gdynia
 - Filia – Dobrut, 26-505 Orońsko
- Stowarzyszenie Opiekuńczo – Resocjalizacyjne „Prometeusz” ul. Zakopiańska 40, Gdańsk
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Przewlekłe Chorym i Bezdomnym „Wigor”, ul. Kasztanowa 35, 80 – 180 Borkowo.
- Pomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu Monar-Markot, ul. Kochanowskiego 7a, 80-402 Gdańsk
- na terenie Rumi:
 - ZHP Harcerski Ośrodek „Centrum Przygody” , ul. Włókiennicza 14a.

5. Realizacja zadań

Realizowane w 2023 roku działania ukierunkowane na rzecz rodziny miały zapewnić realizację celu, jakim było przywrócenie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zdolności do prawidłowego wypełniania ról społecznych poprzez zapewnienie im kompleksowego wsparcia. Osiągnięcie tego celu odbywało się poprzez wzmocnienie potencjału rozwojowego rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych, rozwój systemu wsparcia rodziny i dziecka, podnoszenie, jakości i efektywności usług świadczonych na rzecz wspierania rodziny.

To zadania przede wszystkim dla asystentów rodziny wspieranych przez pracowników socjalnych i specjalistów z zakresu poradnictwa oraz przy współpracy członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Dodatkowo ważna dla osiągnięcia zakładanych rezultatów jest również nieustanna współpraca wszystkich służb powołanych do tego celu nie tylko na szczeblu Gminy Miejskiej Rumia, ale również na szczeblu powiatowym, tj. stała współpraca m.in. z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, kuratorami zawodowymi i społecznymi, sądem rodzinnym, Urzędem Pracy w Wejherowie. Podsumowując rok 2023 można stwierdzić, iż osiągnięto zamierzone cele. W sprawozdaniu wskazano jedynie najważniejsze działania.

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny za rok 2023

Cel główny:

Przywrócenie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych zdolności do prawidłowego wypełniania ról społecznych poprzez zapewnienie im kompleksowego wsparcia przez Gminę Miejską Rumia

Cel szczegółowy 1:

Uzyskanie diagnozy sytuacji rodzin zamieszkujących Gminę Miejską Rumia

Zadania	Kierunki działań	Realizator/ partnerzy	Wskaźniki
Monitorowanie sytuacji rumskich rodzin	Sporządzenie oceny zasobów pomocy społecznej	MOPS	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na przyczyny przyznania pomocy: 813 rodziny (1 579 osób). Przyczyny tabela nr 3 str. 8
	Realizacja pracy socjalnej	MOPS	Liczba rodzin objętych pracą socjalną: 687 rodzin (1 318 osób)
	Analiza sprawozdawczości	MOPS	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej i ich struktura: 813 rodziny (1 579 osób) , struktura tabela nr 2 str. 7

Cel szczegółowy 2:

Wzmocnienie potencjału rozwojowego rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu przez funkcji opiekuńczo - wychowawczych

Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny	MOPS, PUP, PCPR,	
---	--	------------------------	--

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja rodzin z problemem długotrwałego bezrobocia 2. Pomoc w dostępie do przedszkoli, żłobków. Współfinansowanie pobytu 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży posiłków w szkole 4. Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w wyprawki szkolne 5. Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów szkolnych 6. Współfinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży 	<p>Oświata , UM</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób skierowanych do CIS – 41 osób. 2. Współfinansowanie pobytu – 0 3. Liczba osób korzystających z dożywiania w szkołach – 124 4. Liczba zasiłków wypłaconych z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 0 (pomoc realizowana była w formie zasiłków 300 + bez względu na dochód) Realizacja przez ZUS 5. UM WSS 6. Współfinansowanie wypoczynku – 80
<p>Wspieranie rodzin w samodzielnym wypełnianiu podstawowych funkcji</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie konsultacji, poradnictwa specjalistycznego 	<p>MOPS, PCPR, Poradnia Pedagogicz no</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość osób korzystających z konsultacji, poradnictwa i mediacji l. osób – 42, liczba konsultacji 200 (psycholog) l. osób 101, liczba konsultacji 324 (pedagog) l. mediacji – 0 2. Liczba grup wsparcia – 1

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Organizowanie grup wsparcia dla rodziców 3. Podejmowanie działań zapobiegawczych, interwencyjnych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny 4. Organizacja dziennych form opieki nad dziećmi 5. Opracowanie i wspieranie programów umożliwiających powrót dziecka z zastępczych form opieki do rodziny naturalnej 	Psychologiczna	<p>W spotkaniach grupy wsparcia wzięło udział 9 osób oraz dodatkowych 10 osób na spotkaniu świątecznym.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Liczba interwencji w środowisku: 46 Liczba założonych NK – 96 NK – konsultacje indywidualne psychologa – 299 dla 62 osób 4. Wzrost liczby placówek wsparcia dziennego – tak o 1 5. Spadek liczby dzieci przebywających w pieczy – nie 6. Wzrost liczby rodzin odzyskujących władzę rodzicielską, tak o 1
Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie i wdrożenie standardów pracy z rodziną wieloprotblemową 2. Prowadzenie zajęć terapeutycznych i 	MOPS, PCPR, PPP	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wdrożonych standardów – 2. W okresie konfliktu zbrojnego w Ukrainie priorytetem było bieżące wsparcie rodzin 2. liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w zajęciach – 43

	socjoterapeutycznych 3. Utworzenie mieszkania chronionego dla usamodzielnianej młodzieży		3. Powstanie jednego mieszkania chronionego - 0
Cel szczegółowy 3: Rozwój systemu wspierania rodziny i dziecka			
Zapewnienie rodzinom wsparcia i opieki poprzez rozwój asystentury rodzinnej	Zatrudnienie w zależności od potrzeb asystentów rodziny	MOPS	Liczba zatrudnionych asystentów - 5 Liczba rodzin objętych wsparciem - 54
Zapewnienie rodzinom wsparcia i opieki poprzez rozwój poradnictwa	Rozbudowa sieci poradnictwa rodzinnego: - terapia uzależnień - mediacje rodzinne - socjoterapia	MOPS, terapeuci, kuratorzy, pedagodzy, psycholodzy, organizacje pozarządowe	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia - 284
Zapewnienie rodzinom wsparcia poprzez rodziny wspierające	Wyłanianie i szkolenie rodzin wspierających	MOPS	Liczba rodzin wspierających - 0

<p>Promowanie rodziny jako wartości społecznej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży i ich rodzin 2. Kampanie promocyjne na rzecz umacniania wartości rodziny 	<p>MOPS, UM, PPP, organizacje pozarządowe, parafie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zamieszczanie na stronie internetowej OPS informacji o kampaniach wspierających rodzinę t.j. Międzynarodowy dzień rodziny, dzień rodzicielstwa zastępczego. 2. Ilość informacji w prasie, mediach – Rumskie Nowiny
<p>Cel szczegółowy 4: Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny</p>			
<p>Budowanie zintegrowanego systemu wspierania rodziny</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja szkoleń, porad, konferencji, spotkań informacyjnych służących doskonaleniu systemu współpracy 2. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników 3. Monitorowanie skuteczności 	<p>MOPS, PCPR, Kuratorzy, UM, CIS, PPP, GKRPA, ZI, Policja, Straż Miejska</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba porad, konferencji, liczba spotkań instytucji – 4 2. Liczba osób skierowanych na szkolenia – 112 Liczba szkoleń - 69

	<p>podejmowanych działań na rzecz rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo - wychowawcze</p>		<p>3. Liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej - 14</p>
<p>Zastosowanie standardów świadczonych usług</p>	<p>Wprowadzenie opracowanych standardów</p>	<p>MOPS</p>	<p>Liczba rodzin objętych pracą opartą na standardach – zadanie przełożone na rok 2023 z powodu pandemii SARS CoV- 2 i konfliktu zbrojnego na Ukrainie.</p>
<p>Nowe metody pracy z rodziną</p>	<p>Wprowadzenie do pracy z rodziną: - socjoterapii, - mediacji rodzinnej, -opieki wytchnieniowej, - asystentury osoby niepełnosprawnej, - usług specjalistycznych - wsparcie w dziennej opiece osób zależnych poprzez utworzenie środowiskowego domu samopomocy</p>	<p>MOPS</p>	<p>Liczba rodzin objętych poszczególnymi metodami pracy: - mediacje rodzinne – 0 - asystentura osoby niepełnosprawnej – 24 rodziny - Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej – edycja 2023 – 65 osób - Program „Opieka Wytchnieniowa – edycja 2023” – 16 rodzin - PROGRAM „Korpus Wsparcia Seniorów” – 21 osób - usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 36</p>
<p>Zastosowanie nowych narzędzi pracy z rodziną</p>	<p>Wprowadzenie: - pogłębionej diagnozy rodziny, - samooceny rodzica, - wywiadów spersonalizowanych,</p>	<p>MOPS</p>	<p>Liczba wprowadzonych narzędzi: 2 Liczba rodzin objętych nowymi narzędziami pracy socjalnej: 54</p>

Wspieranie aktywności lokalnej	Prowadzenie KIS, Prowadzenie Klubu Malucha Prowadzenie Młodzieżowego Klubu Zagórzak Prowadzenie Klubu Rodziny Zagórze	MOPS, UM	Liczba osób uczestniczących w poszczególnych formach – zgodnie z harmonogramem projektu
--------------------------------	---	----------	--

Sporządziła:
Patrycja Obłuda

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rumf

 mgr Gabriela Konarzewska